

Studiedag kunst (algemeen)

op vrijdag 8 maart 2023 in Utrecht

Informatie lezingen en workshops

Lezing – Marlies De Munck

Schone kunst zonder verticaliteit? Over digitale kunst en immersive experiences

Onder invloed van digitale technologie wordt kunst tegenwoordig steeds meer gepresenteerd als een 'immersive art experience'. Muziek heet een 'klankbeleving', tentoonstellingen richten zich op interactief edutainment en *virtual reality*, museumcollecties worden digitaal ontsloten, enzovoort. Daarbij hoort een discours dat steunt op de idealen van de participatieve kunst en dat de immersieve kunstervaring presenteert als onderdeel van een verhaal van *empowerment*, waarin de toeschouwer en luisteraar op een inclusieve, democratische manier toegang krijgen tot de kunsten. Deze lezing onderzoekt in welke zin de immersieve ervaring werkelijk emancipatorisch kan zijn, en wat hiervan de mogelijke gevolgen zijn voor de manier waarop we kijken en luisteren.

Marlies De Munck is is cultuurfilosofe, docente en essayiste. Zij doceert esthetica en muziekfilosofie aan het Departement Wijsbegeerte van de Universiteit Antwerpen. Ze is ook verbonden aan het Antwerp Research Institute for the Arts, waar ze onderzoek in de kunsten begeleidt. Haar eigen onderzoek focust op cultuurhistorische en cultuurfilosofische vragen. Daarnaast legt zij zich ook toe op filosofie voor een breder publiek. Ze schrijft regelmatig opiniebijdragen voor *De Standaard* en is auteur van filosofische essays, waaronder *Waarom Chopin de regen niet wilde horen* (2017), *De vlucht van de nachtegaal. Een filosofisch pleidooi voor de muzikant* (2019), en *Ik zie bergen weer als bergen* (2021).

Lezing – Jan Wolter Smit

Muziek in de Middeleeuwen

Stap terug in de tijd tijdens deze lezing over een tijdperk vol ontdekkingen en klanken die de wereld vormden. Ontdek de magie van Gregoriaanse gezangen, de avonturen van troubadours, en de innovaties in muzieknotatie die de basis legden voor de muziek zoals we die nu kennen. Deze inspirerende is een bron van kennis voor kunstdocenten, een kans om de rijke muzikale tradities van de middeleeuwen te verkennen en deze tot leven te brengen. Laat je meevoeren door de muziek van het verleden en breng een stukje muzikale geschiedenis naar je klaslokaal.

Jan-Wolter is een veelgevraagd spreker en gesprekspartner als het gaat om te begrijpen wat het onderwijs nu écht is. Zijn kleurrijke ervaringen als leraar, educatief auteur, projectleider en curriculum ontwikkelaar komen allemaal samen in dat ene doel: het streven naar de ideale onderwijsbeleving van leerlingen en leraren. In alle disciplines zoekt hij een optimale balans tussen inhoud, opbrengst, motivatie en innovatie.

Hij is Head of Education bij LessonUp, en Docent Muziekgeschiedenis en Lerarenopleider aan het conservatorium van ArteZ, Hogeschool voor de Kunsten in Enschede.

Daarnaast is hij educatief auteur bij ThiemeMeulenhoff en eigenaar van Geschiedenisleraar.nl

Workshop – Jose Voorn

Goed voorbereid op weg naar de examentijd

Nakijken; streng, soepel of precies goed? Wil je goed voorbereid het nakijken van de eindexamens van jouw kandidaten ingaan? En meer weten hoe het werkt met het overleg over de tweede correctie met een collega van een andere school? In een praktische workshop ga je zelf aan de slag gaat met eindexamenvragen, de beoordeling van diverse antwoorden van leerlingen aan de hand van het correctievoorschrift en in discussie hierover met elkaar.

Jose, die eerst opgeleid is als docent Beeldende Vorming en daarna ook aan de Theaterschool in Amsterdam is afgestudeerd, is een ervaren expert in de kunsteducatie.

Ze werkte (dertig jaar) als kunstdocent in het voorgezet onderwijs (CKV, kunst drama en kunst algemeen) en geeft nu regelmatig les aan kunstvak-docenten in opleiding (Fontys, AHK, HKU). Daarnaast verzorgt zij bij de Vrije Academie de collegereeks *Introductie Kunstgeschiedenis* aan volwassenen.

Bij VONKC leidt ze examenbesprekingen, geeft ze bijscholing en is af en toe de dagvoorzitter van een studiedag.

Workshop – Maud Rijken

Je havo-klas en KUA

'Ik geef al geruime tijd les aan zowel havo als vwo voor- en eindexamenklassen kunst algemeen. En er is een groot verschil tussen beiden. Niet alleen qua tijd en daarmee ook qua planning. Maar vooral ook met betrekking tot het verschil in lees- en schrijfvaardigheid. Daar zul je als docent dus ook echt op moeten trainen. Hoe lees je een vraag? Hoe gebruik je de bronnen? Hoe formuleer en structureer je een antwoord? Veel havo leerlingen hebben daarin wat meer behoefte aan sturing.

Daarnaast vragen havo leerlingen mij regelmatig hoe ze zich het beste kunnen voorbereiden op een toets KUA. Ze weten echt niet hoe ze moeten leren en hoe ze de stof moeten aanpakken. Het maakt ze vaak erg onzeker. En dat werkt nooit mee in het beheersen van stof en vaardigheden. De syllabus kan mijns inziens eigenlijk best ingezet worden als een handig les-tool. Maar je moet deze dan wel in 'havo hapklare brokjes' uit elkaar halen. Het doel is niet zozeer het testresultaat (altijd weer dat cijfer...) maar het inzicht krijgen in de stof en de vaardigheden die je daarop moet kunnen toepassen. En natuurlijk plezier hebben in kennis die je vergaart. Wanneer dat de insteek wordt van zowel docent als leerling komt het met dat cijfer vanzelf goed.'

Workshop – Bas Jacobs

Theaterbegrippen

Naar aanleiding van examenvragen zullen we kijken naar:

- De moeilijkste begrippen uit het analyseschema theater/ drama;
- Vervreemding bij Brecht;
- De functies van theater in de Middeleeuwen en de Burgerlijke cultuur.

Ik ben Bas Jacobs, docent kunst drama en kunst algemeen, geef trainingen voor docenten in VO.

Workshop – Erik Bogers

Muziekbegrippen

De doelgroep van de workshop Muziekbegrippen is: docenten kunst (algemeen) die niet vanuit de discipline muziek komen, maar zich wel in muziek verder willen bekwamen, specifiek gericht op de rol van muziek binnen het vak kunst (algemeen). Met name de muzikale vormgevingsaspecten in bijlage 2 van de syllabus kunst (algemeen) komen aan de orde.

Neem gerust je eigen vragen mee en stel ze aan ons! Wil je uitleg over de begrippen, luistervaardigheid en didactiek? Meld je dan aan voor deze muzikale workshop!

Erik Bogers werkt als docent muziek en kunst algemeen in het voortgezet onderwijs op de KSH in Hoofddorp en geeft les aan de opleiding Docent Muziek van het Koninklijk Conservatorium, Den Haag. Tevens is hij voorzitter van VLS, vakbond en vakvereniging voor muziekdocenten.

Workshop – Stefan Schoorl

Filmbegrippen

Cinematografie, mise-en-scene, montage en geluid zijn filmische aspecten waarmee een filmmaker betekenis creëert. Maar wat houden die aspecten eigenlijk in? Aan de hand van fragmenten uit de (hedendaagse) filmgeschiedenis ontdek je samen met filmdocent Stefan Schoorl welke keuzes filmmakers maken in de vormgeving van hun films. En hoe versterken deze keuzes de inhoud?

Stefan Schoorl noemt zichzelf professioneel film liefhebber, is afgestudeerd als filmwetenschapper en is werkzaam als filmdocent in het HBO. Als freelance educator is hij betrokken bij o.a. Eye Filmmuseum en verscheidene filmtheaters en filmfestivals. Daarnaast is hij presentator en programmamaker bij o.a. de FilmHallen in Amsterdam, en is hij de samensteller van filmcollegereeks Kijk Op Film.

www.stefanschoorl.nl

Workshop – Emmeline Mooij – Dans

Van Nijinski tot Wubbe, een blik op dans in de Cultuur van het Moderne in de eerste helft van de twintigste eeuw

'Vorig jaar mocht ik spreken op deze studiedag Kunst (algemeen). Voor mij was het de eerste keer en daarmee ook dé gelegenheid om in gesprek te raken met zoveel enthousiaste collega's. Elkaar ontmoeten, naar elkaar luisteren en ervaringen delen gaf mij de inspiratie om aan de slag te gaan om een Reader (van Nijinski tot Wubbe) te maken over de discipline dans in de Cultuur van het Moderne in de eerste helft van de twintigste eeuw. Scapino Ballet Rotterdam gaf mij de gelegenheid om dit samen met hen te ontwikkelen. In de Reader heb ik die informatie opgenomen, die voor de docent Kunst Algemeen direct toepasbaar is in de lessen en die voldoet aan de eisen van het centraal schriftelijk eindexamen (theorie, lesvoorbeelden, opdrachten e.d.). Bij de Reader wordt de volledige registratie van de voorstelling Pearl (Wubbe, E. – 2012) beschikbaar gesteld om te delen in de klas met de leerlingen. Graag neem ik jullie mee in het verhaal van Van Nijinski tot Wubbe en deel ik met jullie het resultaat. Om niet meteen de stap naar de Cultuur van het Moderne te maken zal mijn verhaal beginnen bij de Middeleeuwen. We zullen vervolgens snel doorreizen naar de Renaissance, de Barok om via de Romantiek op een natuurlijke wijze aan te komen in de moderne tijd. En dit alles toegespitst op de discipline dans. Uiteraard zorg ik weer voor mooi beeldmateriaal. Heb je van tevoren vragen dan ontvang ik deze graag en hoop ik hierop terug te kunnen komen in de workshop.'

Emmeline Mooij, Djakarta 16.04.54, Master kunsteducatie dans en muziek.

Een leven lang nemen dans en muziek een grote plaats in in mijn leven. Dans en muziek verbinden mensen zonder woorden te gebruiken. In een gebaar of een klank huist de zeggingskracht. Dans en muziek net zoals de andere vormen van kunst vormen het levende bewijs van ons bestaan. Graag neem ik mijn omgeving mee in de verhalen van de dans en de muziek. Dat heb ik gedaan tijdens mijn vele jaren lesgeven in CKV en Kunst (algemeen) en dat doe ik nog steeds bij Scapino Ballet Rotterdam en Nederlands Dans Theater. Ook ben ik verbonden aan het Rotterdams Hellendaal Muziek Instituut. Vanuit Studio Orfeo, mijn bureau voor kunsteducatie en kunstrecreatie ontwikkel ik projecten die kunst en cultuur koppelen aan educatieve en recreatieve activiteiten.